

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה – לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאוווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבת הלו' זצוק"ל

מתיקות הויסנים

כהה של קבלה טובה

אל מערכת הגליון מתיקות השבת, ישר כח על הגליון המיוחד והמשקע שאתם מוציאים לאור שבאנו קוראים אותו בשקיקה בכל שבוע מחדש. אשמח אם תוכלו לפרסם את ספורי לתועלת הרבים.

בהיותי נער צעיר קבלתי על עצמי בערב יום כפוחי שכל יהודי שיבקש ממני צדקה אמן לו משהו לצדקה, ולכן מאז ימי נעורי תמיד נוהרתי שלא לקחת בלי כסף בכיס, במדה שגם אם יזדמנו לי הרבה עניים לא יחסר לי לתת להם.

בשנה שעברה בזמן הסגר יצאתי מביתי בשעות הערב המאוחרות לסבוב, בדרכי פגשתי אדם שבקש ממני צדקה, הוצאתי מכיסי את השטר היחיד של חמשים שקל שהיה לי ובקשתי ממנו עודף, אך הוא התנצל ואמר לי שאין לו אפילו פרוטה אחת להשיב לי, נסיתי למצא מישהו שיפרט אך לא היה שום אדם בסביבה ולכן נתתי לו את כל החמשים לצדקה.

המשכתי בדרכי והתרחקתי מאזור ביתי, ובדרכי נגש אלי יהודי אחר ובקש ממני צדקה, ואז הבחנתי שאין לי שום פרוטה לתת לו - דבר שלא קרה לי כבר במשך כשלושים ושתים שנה!

אמרתי לו: אני מקש מתנצל אבל אין עלי שום פרוטה, אשמח אם תחזר אתי בהינתן במרחק הליכה של כשבע דקות ואמן לך צדקה. אך אותו אדם השיב לי ששקה עליו ההליכה והוא מותר על כה הצעת לי שאני אשוב לבית ושהוא ימתין לי עד שאחזר אך גם לא היה רעיון מצדו לגבוי כי הוא אמר שהוא מעונין לעלות תחף על רכב שאמור לאסוף אותו.

הדבר גרם לי אי נעימות, כי אני כל המשך המעשה בעמוד ד'

משיחותיו של מורינו ראש הישיבה שליט"א

הדרך להצלחה בכשרונות

ומשה רבנו עשה בהקמה על פי ה' שצַרף את אֶהֱלִיאָב בן אַחִיסֶמֶךְ שִׁמְשֹׁבֵט דָן אֶל בְּצַלְאֵל שִׁמְשֹׁבֵט יְהוּדָה, וּלְבְצַלְאֵל הִיָּתָה עֵין טוֹבָה וְעֵנִיָּה גְדוֹלָה כְּמוֹ שְׂתוּבָה בִּיהוּדָה "כָּרַע שֹׁכֵב כְּאֵרִי" והוא כָּרַע בְּרַךְ בְּשִׁפְלוּת כְּלָפִי אֶהֱלִיאָב שִׁמְשֹׁבֵט דָן - הִירוּד שִׁבְשֹׁבְטִים - וְלָמְדוּ אֶת כָּל חֻקֵּי הַתּוֹרָה דֶּרֶךְ עֲבוּדוֹת הַמִּשְׁכָּן וּבִזְנָה קָבַל אֶהֱלִיאָב אֶת רוּחוֹ שֶׁל שֹׁבֵט יְהוּדָה שֶׁהִיָּתָה אֲצֵל בְּצַלְאֵל כְּמוֹ שְׂתוּבָה "וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּהַכְהִימָה בְּתוֹבוֹתָהּ וּבְדַעַתָּה וּבְכָל מְלָאכָה", וְלִכֵּן אָמַר מֹשֶׁה עַל שֹׁבֵט דָּן: "גֹּוֹר אַרְיֵה" הֵינִי שֶׁהוּא בְּנוֹ שֶׁל הָאֲרִיָּה - יְהוּדָה, "וַיִּזְנַק מִן הַבֶּשֶׂן" הֵינִי שֶׁהוּא זֶנֶק מִמְּצָבוֹ הַשֶּׁפֶל שֶׁהִיָּה מִשֹׁבֵט דָּן הִירוּד וְנִדְמָה לְנַחֵשׁ הַגּוֹחַן עַל הָאֶרֶץ - לְמַדַּת הָאֲרִיָּה, בִּזְכוּת בְּצַלְאֵל שֶׁלָּמְדוּ דַעַת בְּעֵינֵי הַטּוֹבָה.

הנה חושש על מעמדו?

וְזֶהוּ סִימָן לְאָדָם שֶׁהוּא מִלֶּךְ אֲמַתִּי עַל לְבוֹ וְעַל יָצְרוֹ, בְּכֶךְ שִׁישׁ לוֹ עֵין טוֹבָה לְלַמֵּד אַחֵרִים וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁהִדְבָּר יִמְעִיט לוֹ מִמַּעֲמָדוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּהֱגָה דוֹד מִלְכָּנוּ שֶׁהָיָה מִשֹׁבֵט יְהוּדָה, וְלִכֵּן מֹשֶׁה אָמַר עַל יְהוּדָה "דִּדְיוֹ רַב לוֹ" הֵינִי שֶׁה' נָתַן לוֹ חֻקָּה לַעֲשׂוֹת בְּדִדְיוֹ אֶת מְלָאכּוֹת הַמִּשְׁכָּן "וְעֵזְרוּ מִצְרַיִם תְּהִיָּה" הֵינִי שֶׁהוּא זָכָה לְ"עֵזְרָה" - שֶׁה' עֵזְרוֹ לְהַתְעַלּוֹת בְּעֲבוּדָתוֹ יְהִבְרָה, בִּזְכוּת "צִרְיֹו" בִּזְכוּת "צִרְתוֹ" שֶׁהוּא אֶהֱלִיאָב שֶׁעַמַּד לְצַדוֹ בְּכַנִּית הַמִּשְׁכָּן.

וְעַתָּה יוֹכֵן מְהִי הַחִבְיוּת הַמִּיָּחֲדָת שֶׁהַתּוֹרָה נוֹתֶנֶת לְשֹׁבְטִים כְּכֶךְ שִׁמּוּנָה אוֹתָם אַחַר מוֹתָם, שֶׁחִבְיוּתָם הִיא זֶרְעֵם אַחֲרֵיהֶם. וְכִשְׁהַתּוֹרָה מְפָרֶטֶת אֶת שְׂמוֹתֵיהֶם שֶׁל הַשֹּׁבְטִים הִיא מְבַשֶּׂרֶת לְשֹׁבְטִים שֶׁדְּרִיכֵיהֶם הַנִּפְלְאוֹת וְהַטּוֹבוֹת מִמְּשִׁכוֹת הַהַתְקִים בְּעוֹלָם אֲצֵל זֶרְעֵם אַחֲרֵיהֶם.

וְהַתּוֹרָה מְפָרֶטֶת אֶת קַרְבְּנוֹתֵיהֶם שֶׁל כָּל אֶחָד מִשֹּׁבְטִים בַּנֶּפֶד כְּדִי לְלַמְּדוֹ שֶׁזֶרְעֵם שֶׁל כָּל שֹׁבֵט וְשֹׁבֵט מִשֹּׁבְטִים הֵיוּ מִתְבוֹנְנִים בְּדְרִיכֵי הַנִּפְלְאוֹת שֶׁל סִכָּם רֹאשׁ הַשֹּׁבֵט, וְהַמְדַרְשׁ הַנ"ל

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת". אָמְרוּ בַּמְדַרְשׁ: אֵף עַל פִּי שִׁמְנָאן בְּחַיֵּיהֶן בְּשְׂמוֹתָם, חֲזוּ וּמְנָאן בְּמִיתָתָן, לְהוֹדִיעַ חֻבָּתָן (שמו"ר א 1).

וַיֵּשׁ לְהַתְבוּנָה, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה הוֹדִיעָה לָנוּ אֶת חֻבָּתָם שֶׁל הַשֹּׁבְטִים כְּכֶךְ שִׁמְנָתָה אוֹתָם לְגַבִּי תְּקוּפֵי חַיֵּיהֶם, מִכֶּךְ כְּבָר נִדַּע שֶׁהֵם תְּכִיבִים גַּם לְאַחַר מוֹתָם, וּמָה הָיָה צֶרֶךְ לְמַנּוֹתָם שׁוֹב גַּם לְאַחַר מִיתָתָם שֶׁמִּשְׁמַע מִכֶּךְ שֶׁלְאַחַר מִיתָתָם יִשָּׁנָה חִבְיוּת מִיָּחֲדָת כְּלָפֵיהֶם, וְעַלִּינוּ לְהַבִּין מְהִי אוֹתָהּ חִבְיוּת שֶׁהַתּוֹרָה רָצָתָה לְהוֹדִיעָנוּ עָלֶיהָ?

וְעוֹד מִצִּינוּ בַּפְּרָשָׁת נִשְׂאָה שֶׁהַתּוֹרָה מְפָרֶטֶת כָּל שֹׁבֵט אֶת קַרְבְּנוֹ וְאֵת כָּל פְּרִטְיוֹ וְחוֹזֶרֶת וּמְפָרֶטֶת זֹאת כָּל שֹׁבֵט וְשֹׁבֵט, וְלְכַאוּרָה מְדוּעַ לֹא הָיָה דִי לְכַתֵּב זֹאת פַּעַם אַחַת וְדִיּוֹ?

וְעוֹד מִצִּינוּ בַּפְּרָשָׁת "וְזֹאת הַבְּרָכָה" שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ שָׁנָה מִהַמְּשִׁלִּים שֶׁהַמְּשִׁילִי יַעֲקֹב אֶת הַשֹּׁבְטִים, וּבְגוֹן שֶׁיַּעֲקֹב הַמְּשִׁילִי אֶת דָּן לְנַחֵשׁ וּמֹשֶׁה הַמְּשִׁילִי ל"גֹּוֹר אַרְיֵה וַיִּזְנַק מִן הַבֶּשֶׂן" וְכִיצֵא בְּזֶה גַם בְּשֹׁבְטִים נוֹסְפִים כְּגוֹן בִּיּוֹסֵף שֶׁיַּעֲקֹב הַמְּשִׁילִי לְדָגִים שֶׁאֵין הָעֵין שׁוֹלֶטֶת בָּהֶם (ש"ו) וּמֹשֶׁה הַמְּשִׁילִי לְשׁוֹר, וְאֲצֵל אֲשֶׁר אָמַר יַעֲקֹב "מֵאֲשֶׁר שִׁמְנָה לְחַמּוֹ" וּמֹשֶׁה אָמַר עָלָיו "וְטַבֵּל בְּשִׁמְן רְגֵלוֹ" וְלְכַאוּרָה מְדוּעַ שָׁנָה מִמָּה שֶׁאָמַר יַעֲקֹב?

להדבק מהחבר

וְהִנֵּה קַרְבְּנוֹת הַנְּשִׂאִים נֶאֱמַר: "וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן... קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת" וְהַמְדַרְשׁ (נמ"ר י"ג) מְבַאֵר שֶׁצִּפּוֹן בְּזֶה כָּל מֶלֶךְ דְּבָרִים נִשְׁגָּבִים, וּבְגוֹן שֶׁמִּמְלָה "קַעֲרַת" שֶׁנֶּאֱמַר בְּשֹׁבֵט רְאוּבֵן נִרְמָז עַל כֶּךְ שֶׁרְאוּבֵן "עָקַר" מִחֻשְׁבָּת אֲחִיו שֶׁהָיָה חַפְצִים לְהַרְגוֹ וּפְתַח בְּהַצְלָתוֹ, וְעוֹד, שֶׁקַּעֲרַת הֵם אוֹתוֹת 'עֲקָרָה' אֶת הַבְּכוּרָה מִעֲצֶמָה וְנִתְּתָה לְיוֹסֵף, וְכִסְפָּה זֶה הַצִּדִּיקִים שֶׁכּוֹסְפִים לָהּ, וְאֲצֵל בְּנִימִין פְּרֵשׁ הַמְדַרְשׁ "קַעֲרַת" זוֹ 'עֲקָרָת' הַבַּיִת, שֶׁכֵּן בְּנִימִין הוּא בְּנָה שֶׁל רַחֵל עֲקָרָת הַבַּיִת, כִּי כָּל שֹׁבֵט הִיָּתָה מַעֲלָה מִיָּחֲדָת מִשְׁלוֹ.

מלמדנינו שמדותיהם של בני יעקב רמוזים בסדר קרבתיהם של השבטים, כי מדותיהם של בני יעקב נמשכים וקנימים גם אצל זרעם, והמדרש מגלה את מעשיהם הטובים של השבטים הרמוזים בקרבתות הנשיאים גם כשהם מעשים קטנים, כי כל מעשה טוב שאדם עושה יש לו ערך גדול ועצום מאוד בשמים.

לחלק ברוחיים...

המורס מהאמור הוא שלפעמים יש לאדם טבע

וכן שלא להתענג בדברים אישיים של חברו, וכמו שמצינו (ר"ה כג): בחמה, שמעולם היא לא ראתה את פנימיה של הלבנה - כך צריך להמנע מלהסתכל ומלהתענג בתחום הפרט של הזולת אלא רק יסתכל במה יוכל לעזור ולהטיב לחברו.

ולכן ראוי לכל אדם להניח בצד מוון שיעזר עמו לאלמונות, יתומים, מסכנים, ומעוטי יכלת, ויבזה יקנים מצות צדקה גהדור רב.

של מלך בכך שיש לו כשרון מיוחד בתחום מסים מה שאין לאחרים, ועליו להזהר שלא לקחת את הכשרון כדי להתנאות עמו שאז יצא נזק מאותו כשרון, אלא יחפז להתנהג כבצלאל ויחלק את הצלחתו עם חברו וילמדו את הכשרון שלו.

אלא שצריך להזהר שגם כאשר האדם מלמד את חברו להצליח כמותו, יזהר שלא לספר לו על דברים שהם בגדר צנעת הפרט שלו,

מתיקות ואמנותו של יוסף

שלמה, ודבר זה רמוז במלים "ראש המטה" הינו שהשתתחה על כך שה' זכה אותו שמשתו תהיה 'ראש' ולא יב, הינו קדושה ומעלה ביותר, וכן השתתחה על החסדים הגדולים שהאדם מקבל דרך המטה שבה מתחדשים כוחותיו וגופו מתמלא בויסמינים בשעת השנה ושם הוא מקבל את כל המשך חייו.

"ויאמר יעקב אל יוסף אל שדי נראה אלי בלוי" יעקב אבינו היה עמוד האמת והוא הטיב בעיר לזו את מדת האמת שמגנה על כל יושביה ממלאך המות. "ויאמר אלי הנני מפרך והרביטה ונתתיך לקהל עמים" - ה' הבטיח ליעקב שיבנה את זרעו, ולכאורה מדוע לא הבטיחו על הצלחה בתורה?

אלא שבכרכת הבנים כלול שכל בן ובן יהיה כספר תורה חי על ידי שיהיה קולא בדעת ה'.

מסתורי הלב

"ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כבדת ארץ לבה אפרתה" ומפרש רש"י, שיעקב אמר בזה ליוסף: אני יודע שהיה

יוסף - ילמד מכך שכמו שיעקב נאמן לאבותיו כך גם הוא יהיה נאמן אליו ויבנה יקנה חיי עולם הבא, ואכן יוסף הוכיח נאמנות עצומה לאביו בכך ששבע לקברו במערת המכפלה אף על פי שפרעה לא הסכים לכך (כדמשמע ברש"י סוף בראשית).

ובזמן דוד מלכנו כיון שכבר נתקבלה התורה למד דוד את שלמה בנו לשמר את תורת משה, אבל בימי יעקב אמנם הם קימו את כל התורה אבל עקר קיום התורה היה תלוי במדת הנאמנות שהיא יסוד התורה, ולכן למד יעקב את יוסף את מדת הנאמנות כי מדה זו מוכיחה שבדאי יקנים את כל התורה בלה.

מטה שהיא ראש...

"וישתחו ישראל על ראש המטה" כי שכינה למעלה מראשותיו של חולה, והסבה לכך שהשכינה מראשותיו של חולה היא, מפני שכשאדם חולה הוא מלא במחשבות קדושות על ה' מחמת חליו ולכן השכינה נמצאת מראשותיו, ועוד, שיעקב השתתחה על כך שמשתו היתה

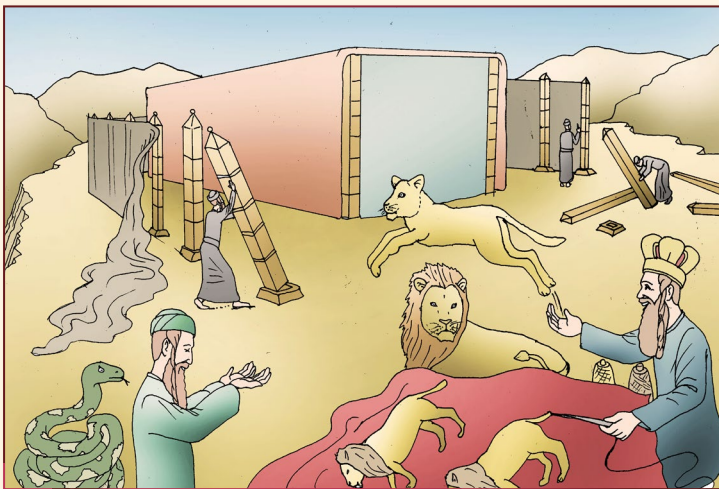
"ויוסף היה במצרים" פרש רש"י: להודיע צדקתו של יוסף, הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועמד בצדקו. ועל הפסוק "אלה תלדות יעקב יוסף" הביא רבנו בחיי בשם המדרש שיוסף היה כלול מכל מעלות שאר אחיו וראוי לנו לחתר ולהבין היאך זכה יוסף לכל המעלות הגדולות הללו?

והנה בפרשה שעברה קראנו שיעקב קרא ליוסף לפני מותו והשיבנו שיעקב אותו עם אבותיו במערת המכפלה. ולכאורה צריך להבין מדוע ראה יעקב לבקש רק את הבקשה הזאת מיוסף שיעקב עם אבותיו ולא ראה לנכון לבקש ממנו שילך בדרך ה' כמו שמצינו שצוה דוד מלכנו את שלמה בנו קדם פטירתו?

תורת הנאמנות

אלא הנה, בבקשה שבקש יעקב מיוסף שיעקב עם אבותיו מנח טהר לבו שאכפת לו לשכב יחד עם אבותיו הקדושים מרב אהבתו וחקתו לקדושים הללו, יודע יעקב שבנו הנאמן -

מתיקות הרמוז של מדות טובות

בציור שבכותרת הגליון: נשיא שבט ראובן מביא את קרבנו ואת קצרת הפסח, והכהן מלמדו ששקרת הפסח מלמדת על ותרו של ראובן על פתור.
במה ותר ראובן על פתור?
היאך דבר זה רמוז בקערה?

בציור שלפנינו: אהליאב שמשבט דן הנמשל לנחש שעל הארץ - רוצה לעזר לבצלאל שמשבט יהודה הנמשל לאריה בבגת המשכן אף אין לו כוחות לקה ובצלאל בעינו הסוכה משגר לו את גור האריה לעזרו.

ההסבר המלא לציורים והתשובות לשאלות במאמר: 'המלך שהמליך עלי את אחי הקטן', ובמאמר: 'מתיקותם של הדגים', ובמאמר: 'מתיקות גלוי מצפוני הלב'.

רבנונו של עולם, מן בלבי לעבדך באמת ובתמים ואזכה להפיר טובה לכל ברייתך ובכפרת לבני ביתי הטורחים עיבדי במשך כל ימות השבוע לכבס לבשל ולנקות וכו'.
ואזנהר מאוד שלא לטעס לעולם על שום אדם ועל שום מארע המתרחש עמי ובזכות זה תסיר את חרון אפיך מעמך ישראל ותרחם ותנחם את כל בעלי היסורים ותמכאובים ושכחלי הנגים, ותפדנו מגלותנו ללאקלה השלמה במהרה בימנו אמן סלה.

ובזכות זה יעקב מכרכו שאפרים ומנשה בני יחשבו כמו השבטים.

המורם מהאמור שעלינו לצעד בדרך הנאמנות ברחל וכיוסף ולא לשאל שאלות על הנהגת ה' - ובדואי בסופו של דבר יתגלה לאדם שדוקא הדברים הקשים שהיו לו והתגבר שלא להתרעם עליהם יעמדו לטובתו בעולם הזה ובעולם הבא.

נתנו לאחותה אף על פי שיעקב פחד בה, והיא בחרה ברחל והתורה הזוה על ידי שנתנה את הסימנים לאחותה, לכן תפלויה הם המסגלות ביותר לפעל את נאלתם של ישראל בפרט בזמן שהם מרגישים עלויים בגלותם ומולכים בגבון בדרך לארצות אויב רח"ל.

ומלבד זאת גם יוסף הצדיק בעצמו עבר ליד קבר אמו בעת שנמכר לעבד וכך כאשר הוא נרדף נשא את תפלתו ליד אמו שהיתה גם היא עלובה בחייה.

מקור המדות הטובות

ועוד, שיעקב מזכיר ליוסף את ענין קבורת רחל על אם הדרך אף על פי שבעת אין לו שום קושיא על מעשה זה שעשה יעקב, שהרי נכר שהוא נאמן מאוד ליעקב עד כדי שהוא נשבע לקברו במערת המכפלה על חשבון מלוכתו, בכל זאת הזכיר לו ענין זה משום שיעקב ראה בו שהוא דומה לרחל אמו שהוא מוכן לוותר על מלוכתו בעבור אביו.

ויעקב מלמדו שאת הטבע הנפלא הזה הוא ירש מאמו הצדקנית שוותרה לאחותה על הכל,

בלבד עלי על כך שקברתי את אמה בדרך. ולכאורה מדוע פעת יעקב אמר זאת ליוסף, הרי כבר ראה שיוסף נאמן אליו ונשבע לו לקברו במערת המכפלה בלי לשאל מדוע את אמו קבר בדרך? אלא שאכן יעקב ראה שיוסף עמד בנסיון שהיה לו מפק שהיצר הכניס בלבו קושיא על יעקב אביו ודחה את היצה ונשבע לאביו לקברו בכבוד במערת המכפלה.

ועתה אחרי שיוסף קים 'נעשה' ונשבע בלי להבין את הנהגת אביו - פעת יעקב בא לבאר לו את הקושיא שהיתה בלבו כדי שיבא יוסף לדרגת 'נשמע', ואמר לו: דע לך בני, שישנם דברים שאדם לא יכול להבין, שכן מה שקברתיה בדרך עשיתי זאת על פי הדבורה הינו שה' רצה שאעשה כה. ופונתבונן נבין בדרך תועלת, שכאשר נבונןרדן הגלה את עם ישראל מארצם יכלו להתפלל בקברה של רחל אמנו.

רק תפלויה של רחל!

אבל עידן צריך להבין מדוע דוקא רחל צריכה להקבר בדרך כדי להתפלל על עם ישראל ולא לאה, הרי לאה היא אדם של רב שבטי ישראל? אלא משום שרחל נשארה עלובה שרב השבטים

מרירות אי נאמנותו של יואב

במערת המכפלה אבל הוא הגיע לדרגת אבותיו ונעשה רגל רביעי במרכבה, הינו שיש לנו שלשה אבות ודוד מלכנו הוא הרביעי, ודוד מלכנו מלמד אותנו בצואה זו את ערכה של מדת הנאמנות שהאדם נמדד לפיה ולא רק לפי כמה שעסק בתורה, שהרי גם יואב עסק הרבה בתורה אבל כיון שהיה אדם לא נאמן לכן נכשל והבין את התורה שלא לפי האמת, וכגון שהבין שצריך למחות רק את הזכרים של עמלק ולא כמו שידע דוד את האמת שצריך למחות את כל הזכר של עמלק ולכן נכשל ולא קים את המצוה הזאת כראוי.

ודוד מלמד את שלמה כמה רוע להיות אדם לא נאמן שלכן צוה אותו להרג את יואב, שהריגתו נחשבת לחסד ואמת כלפי דוד מלכנו כי דוד מלכנו כסף לזה שכל העם יכירו כמה חשוב להיות נאמן וכמה חמור לא להיות נאמן.

המורם מהאמור שעלינו להשקיע מאוד במדת הנאמנות, ואדם שרוצה לרכש מדת הנאמנות עצתו היא לדבק באנשים שיש להם שפלות כדי שילמד מהם את מדת הענוה שהיא היסוד לזכות למדת הנאמנות שמתקיימת רק כמי שהוא שפל. ויהיה נאמן לה, לעבדי ה' הנאמנים, וכל אחד לאשתו, שאמנם יכול להיות ונחיים בבית אבל באופן כללי האשה צריכה להיות מאשרת מכעלה, ואם היא מאשרת ממנו מוכח שהוא נאמן אליה, ולהפך להפך.

מה שהציל את חיי דוד במרד אבשלום וכדומה אין בזה מעלה שהרי הוא גרם מעקרא לכך שרדפו את דוד.

"ויתן דמי מלחמה בהגרתו אשר במתניו ובנעלו אשר ברגליו" ויואב פגע בהגורתו של דוד שהתגורה מרמזת על המשך הדורות של דוד ועל תורתו של דוד כמו שכתוב על התורה "תגור חרף על ירך" ופרש רש"י, להלחם מלחמתה של תורה, ויואב השתמש בכח התורה כקודם לחפר בה, שבכח מצות חליצה שברגליו הרג את אבנר (סנהדרין מט).

טוב מעט בכונה

"ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנה כי בן קרבו אלי בכרחי מפני אבשלום אחיך", בני ברזלי התנהגו בהפך הגמור מיואב שיואב עשה טוב לדוד - אבל עשה הכל בלי לב נאמן אלא בשביל כבודו, ואלו בני ברזלי עזרו לדוד בלי שום מטרה לצרף עצמם כי לא ידעו שדוד יחזר למלוכתו ויטיב להם.

ומכאן אנו רואים את עמק הדין שבעולם האמת, שבודקים את פנימיות הלב של האדם מה היה המניע שלו בכל מעשה שעשה, שיתכן שעשה מעשים טובים אבל עם פניות נוראות שמלקים את ערכם של מעשיו הטובים.

תורה שאינה של אמת

"וישכב דוד עם אבתיו". ואמנם דוד לא נקבר

קדם פטירתו של דוד מלכנו אמר לשלמה בנו: "ושמרת את משמרת ה'... כפתוב בתורת משה למען תשכיל את כל אשר תעשה ואת כל אשר תפנה שם". כי מעסק התורה צריך לרכש חכמה והשכל להכיר את ה' ולהתנהג במדות טובות ולוותר לזולת, שלצדך זאת צריך שכל נכון.

לאחר מכן דוד מלכנו מצוה את שלמה לנקם באותם שמרדו בו, ולכאורה מדוע ראה דוד מלכנו לנכון לעסק קדם פטירתו בנקמה? אלא שכבר אמרו חז"ל, תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם, כי זה שאינו נוקם ונוטר במקום שראוי לו לנקם ולנטור - מוכיח שהוא פוחד מבני אדם יותר ממה שהוא פוחד מה', ואינו מקים "לא תגורו מפני איש".

עושה הרבה ולא עושה כלום...

ודוד מצוה את שלמה להרג גם את יואב, ולכאורה מדוע יש להרגו הרי יואב הציל את דוד פעמים רבות ממנו? אלא שדוד מפרש לשלמה שיש להרגו על כך שהרג את אבנר בן נר ואת עמשה בן יתר, ואלו לא היה הורג אותם ואבנר שהיה אדם נאמן מאוד היה נעשה לשר צבא דוד, הרי שכלם היו לומדים ממנו להיות נאמנים למלך דוד, ואבשלום ושאר המורדים כלל לא היו מורדים בו, ואלו פעת כיון שיואב נשאר השר צבא של דוד - למדו ממנו אבשלום ואחרים למרד בידו, ואם כן כל

חז"ל מגלים לנו שמלאכים מלוים את האדם כליל שבת, ואם מצאו שלחן ערוך ומשה מצעת גר דלוק מברכים אותו שפך יהיה לשבת הבאה, ולהפך להפך חלילה.

ולכאורה קשה מדוע תלקה עקרת הבית שעקב טרחתה המרובה במשך כל ימות השבוע ובהקנת כל צרכי השבת, יתכן ולא הספיקה או שלא היו לה את הכוחות לערף את השלחן ולהציע את המטות וכו'?

אלא יש לפרש שעל עצם אי סדור השלחן והצעת המטות המלאך לא מקלל את הבית בפרט כאשר הדבר נגזר באנס, אלא שכאשר הבעל כועס על כך שהשלחן לא ערוך ושהמטות לא מציעות וכדומה על זה המלאך הרע מקלל שפך יהיה גם לשבת הבאה חלילה, לכן צריך להזהר מאוד ולהתרחק ממריבות וקטטות.

וחז"ל תקנו לכסות את החלות בזמן הקדוש כדי להזכיר לאדם שלא לבייש את האשה ושללא לפגע בה כליל שבת ובשום יום, מקל וחמה ומה את החלות שאין להם רגש אנו נזהרים שלא לביישם כל שפך שעלינו להזהר מאוד מלפגע באדם.

הערכת האשה מניין?

ובערב שבת קולעים חלות לכבוד שבת לזכר בזה את החסד שה' קלע את תוה לאדם הראשון, ואפנית החלות הוא מעשה שנעשה גם במשכן בכדי לזכר על ידי גבול העסק את חסד ה' שגבל את אדם הראשון עפר מן האדמה, וזה שאסור לאפות בשבת מזכיר לנו שה' גבל ואפה בכיכול את אדם הראשון בערב שבת ובשבת האדם כבר היה מוכן ושלם.

וכיון שהחלות הם בנגד האדם [שגם שתי לחיי דומות לשתי חלות] הרי שעלינו ללמד מן שאסור לבייש את החלות, בעקר את זה שצריך להזהר עד מאוד מלפגע בכריות ובפרט בעקרת הבית שמוסרת את נפשה עבור הבעל והילדים, וכדי להעריך את הטוב שהאשה עושה לבעל יש לעסק בלמוד המוסר שהוא הדרך ארץ שקדם לתורה וכן יהיה ערך גם לעסק התורה של האדם, ותורתו לא תהיה בגדר 'קודם להפר בה' חלילה, אלא יכיר בתכלית התורה שהיא מדה הכרת הטוב להכיר טובה להורים ולבני הבית על כל חסד שעושים עמו.

התפליון של האשה

ובדרך כלל כל אדם זוכה באשה שהיא טובה

יותר לעמתו, ולכן על הבעל להעריך את אשתו ולכבדה, שכן האשה מברכת ברכת 'שעשני כרצוני' הינו שהיא קרובה לרצוני של ה' יותר מאשר הבעל, והיא פטורה ממצוות עשה שהזמן גרמה משום שהמצוות שלה הם מלאכות הבית, ויגוון שהתפליון שלה הם מלאכת כבוס הבגדים ותפירתם שהיא עושה בנאמנות לבעלה שבזה נחשב לה שהיא מקימת את תכלית האדם - להיות נאמנת לה', ואדרבה כשהיא עוזרת לבעלה נכר שהיא מאוד נאמנת לה' עד כדי שמוכנה להיות נאמנת גם לכריותיו, והבעל צריך לבא לבית עם דברי תורה של אהבת ה' והכרת הטוב לה' ולאשה שבזה הוא גורם לאשה לכוון את לבו לה' בעת עשיית מלאכות הבית.

ומצינו שה' נתן לאברהם אבינו ענוה גדולה בכך שצוה אותו "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה" כי שרה שמעה את דבר ה' מאברהם וזכעת ראוי שאברהם ישמע את מה שהיא אומרת לו; כי אברהם עצמו עולה בכל עת מדרגה לדרגה ועליו לשמע גם בקול הדבר ה' שאמר בערב ועצם הדבר שאברהם שומע בקול אשתו נובע מענוה. ומכך אנו למדים כמה ראוי לכל אדם לכבד את אשתו ולהתחשב בדעותיה.

המשך מתיקות הניסים

כך נזהר שלא לעבור על הקבלה שקבלתי עלי ואיר כעת אקבל בזה! ואז עלה במחיר רעיון אחר; בסמיכות לאותו מקום גר תלמיד חכם מהכולל שבו אני לומד, יהודי מבגד ששוגד על התורה, והבנתי שמסתמא הוא עדין ער, לכן עליתי לביתו על מנת לבקש ממנו הלוואה.

דפקתי על דלת הבית והדלת לא נפתחה, כיון שהדלת הייתה מעט פתוחה והבית היה מואר החלטתי לנסות לפתח ולבדוק... ואז, נבהלתי לראות את המחזה שלפני; גליתי את אותו תלמיד חכם שהוא יושב על הספה עם ספר על ברקיו והוא מעלה מיד הזמנתי אמבולנס, הרופאים הגיעו ונתנו לו את הספול המתאים,

ואחד מהם אמר לי: 'עשיתי דבר גדול, בלי הספול שהוא מקבל כרגע הוא היה מסגל תכף לשבק חיים' חלילה.

באותם דקות בנו של אותו תלמיד חכם הגיע לבקר אותו ונבהל לראות את הרופאים בבית אביו, כעבור כמה דקות כשראה שמצבו של אביו משתפר הוא נרגע ושאל אותי: מדוע אבי קרה לך ולא התקשר אלי או לאחד מאחי? וכשהשבת לא היה כלל לא קרה לי אלא הקב"ה זמן אותי לכאן דרך הקבלה טובה שלי שלא להמנע מלאת צדקה לשום יהודי שמבקש - מיד הוא הוציא מכיסו מאתיים שקלים ונתנם לי במתנה. ורדתי למטה וגדין אותו יהודי שבקש ממני

את הצדקה עמד שם, מיד נתתי לו בשמחה מאה שקלים, הוא שמח מאוד ואמר שזהו הסכום הקדיק שקטר לו כדי להגיע אל מחוז חפצו עם מונית מחמת שלא היו אוטובוסים באותו זמן. תורתו לביתי כשכלי נרגש מהפלא שעשה עמי ה', שסבב שהיהודי הראשון שפגשתי יקח ממני את כל כספי וישלח אשתי לב לחזר לביתי לקחת עוד כסף, שה' הוביל אותי למקום הנכון, ושם אותו אדם השני שבקש ממני צדקה לא ירצה לשוב עמי לביתי ואף לא להמתין לי שאני אשוב לביתי, שבסוף התברר שהכל כדי להציל נפש מ'ישראל, "לכו חזו מקעלות ה'".

י. ד. וירושלים

הודיעים למהותם

התשובות נמצאות בתוך גיליון זה.

נתן לשלח את התשובות רק לכתבת: 7885595@gmail.com (חדשו!) עד יום שלישי בצרוף שם, בתבת ומספר טלפון. העונים נכונה יקנסו להגרלה על מתנה יקרתית.

שם הזוכה מפרשת 'יחי': ישאל מועלים, וירושלים.

א. מי הזניק את דן מן הבשן, והיאך? **ב.** איזו צרה עזרה לבצלאל? **ג.** מה היתה בעבר ההוכחה על האדם שביראי הוא יקים את כל התורה? **ד.** איזה ראש היה למשה של יעקב? **ה.** מי הוא שששאינו נוקם מתגלה שהוא פחדן? **ו.** מי הוא האיש שסבר שאשמת הקללה היא באשתו והתברר שהוא אשם בה?